

Obsah

17	Úvod
23	Rozhovor Ako sa z chlapca z dedinky Horná Ves stal svetoznámy operný spevák
25	Rodina, mladosť, štúdium
38	Súťaže
48	Stáž v milánskej La Scale
55	Slovenské národné divadlo
63	Medzinárodná kariéra
86	Spevák a politika/spoločnosť
96	Publikum a kolegovia
117	Spevák a zdravie
123	Mimospevácke aktivity
139	Štúdia Talianske slnko aj slovanská „slza v hlase“
171	Faktografia
172	Životné medzníky, výnimočné udalosti
175	Operné postavy
176	Menný register
180	Obrazová dokumentácia

Stáž v milánskej La Scale

V septembri 1975 ste do Ženevy išli s vedomím toho, že vás po návrate čaká ročný interpretačný študijný pobyt pre mladých spevákov z celého sveta — išlo už o 30. ročník kurzu, ktorý organizovalo milánske Teatro alla Scala. Pred vami mal to šťastie absolvovať ho iba jediný Slovák, tenorista Andrej Kucharský, k jeho pedagógom vtedy patril fenomenálny Tito Schipa. Ako sa vám podarilo dostať na stáž v najslávnejšom z operných domov? Slovenská Wikipedia uvádza, že to bolo vďaka ženevskému úspechu, je to však mylná informácia.

Už som spomenul, že v septembri 1972 nastúpili do Opery SND s elévskou zmluvou dvaja študenti z triedy Idy Černeckej, Juraj Hurný a ja. No a ako mladí ambiciózni začiatovníci sme uvažovali o tom, že by bolo dobré sa ďalej rozvíjať v nejakej talianskej inštitúcii. Juraj ma nahováral na Palermo, tam vyučovala Gina Cigna, slávna predstaviteľka Turandot. Ale ja som nechcel ísť na rovnakú štáciu ako on, nech nie sme dvaja slovenskí kohúti na jednom smetisku. A tak som zarúbal ešte vyššie — napísal som list do La Scaly, o preklad som poprosil pána profesora Pažítku. List som poslal začiatkom roka 1975 a asi o dva týždne, presne 18. marca, mi Maria Cecchini, vedúca operného štúdia a tajomníčka divadla, listom potvrdila akceptáciu prihlášky. Dostal som termín predspievania na 21. júna — a skoro som ho nestihol.

Opäť nejaká neprijemná udalosť?

A opäť úplne banálna. Mal som cestovať deň vopred, 20. júna, ale zmeškal som rýchlik do Prahy, na ktorý mi nadväzoval let do Milána. Zaspal som. V noci sa nedal zohnať žiadny odvoz, tak som si za peniaze požičané od Laliho Marcingera zaplatil súkromný taxík. Mladý chalan ma doviezol z Bratislavy až na pražské letisko — nebola to žiadna brnkačka, v tom čase ešte nebola medzi Bratislavou a Prahou dokončená diaľnica.

Ale stihli ste.

Áno. No najprv som mal pocit, že sa otočím vo dverách. Na

konkurz nás prišlo šesťdesiat. Vošiel som do miestnosti, rozospievanie už bolo v plnom prúde. Hlasy ako talianske víno — čo ja tu chcem? Dostal som poradové číslo dva. Vstúpil som na pódium a tam v porote samé slávne mená: dirigent Claudio Abbado, tenorista Nicolai Gedda, basisti Nikolaj Gjaurov a Paolo Montarsolo, intendant La Scaly Paolo Grassi.

No neušli ste. Čo ste spievali?

Mali sme na výber z dvoch predpísaných árií: Rodolfovu *Che gelida manina* z Pucciniho *Bohémy* alebo Vojvodovu *Parmi veder le lagrime* z Verdiho *Rigoletta*. Vybral som si tú druhú. Celkom mi vyšla a aj im sa asi páčila, lebo ma vyzvali, aby som zaspieval niečo ďalšie zo svojho repertoáru, ideálne čosi, čo až tak dobre nepoznajú. Tak som pridal Princa z Dvořákovvej *Rusalky*, áriu *Vidino divná, přesladká*. A potom som to išiel zajať zmrzlinou. Ale už s akou-takou nádejou, že sa ešte vrátim — na chodbe mi to diskkrétne pošepkala akási sympatická, pekne upravená pani.

Koľkí ste postúpili do ďalšieho kola?

Stretol sa nás v ňom len zlomok, desiati z pôvodných šesťdesiatich. Už odo mňa nechceli nič iné, len *Che gelida manina*. Skončil som, poďakovali sa mi a zase za mnou utekala tá sympatická pani s diskrétnou správou, že ma vezmú, ale zatiaľ to nemám nikomu hovoriť, že to dostanem písomne. Až potom som zistil, že to bola vedúca operného štúdia, pani Cecchini. Z tejto várky nás prijali štyroch, spolu sme v ten rok boli v akadémii jedenásti.

Vás teda zobrali na stáž do Milána, Juraja Hurného do Palerma — divadlo prišlo v jednej chvíli o dvoch perspektívnych mladých tenoristov. To z vás museli mať radosť...

Našťastie v tom čase na nás ešte nestál repertoár, spievali sme skôr menšie postavy, takže nás dokázali oželiť.

Čo vám Miláno prinieslo?

Interpretačné kurzy v La Scale nefungovali ako dnešné operné štúdiá pri veľkých divadlách, ktoré využívajú frekventantov

52 kurzov pre menšie postavy v repertoárových inscenáciách. My sme sa na javisko La Scaly nedostali, v akadémii sme sa učili nové roly a zdokonaľovali sme sa v technike spievania. Mojou vokálnou pedagogičkou bola Renata Carosi. Porozumeli sme si, od prvej hodiny mi bolo jasné, že ma nebude „preúčať“, ale že nadviaže na to, čo a ako ma učila profesorka Černecká. Dokonca používala aj veľmi podobné vokalizačné cvičenia ako moja bratislavská pedagogička. Navyše jej nechýbala odvaha budovať mi vysokú polohu, v tom čase som mal bezproblémové držané vysoké dé.

Teatro alla Scala, to je operná mekka, miesto koncentrovaného výskytu najväčších speváckych hviezd. Prichádzali ste s nimi do kontaktu?

Máte pravdu, byť v La Scale znamenalo dostať sa na dotyk k najlepším spevákom — v tom čase tam pravidelne spievali napríklad Veriano Luchetti, Plácido Domingo, Piero Cappuccilli, Mirella Freni, Nikolaj Gjaurov. Ale určite najsilnejším a pre moju ďalšiu kariéru najvýznamnejším bolo osobné stretnutie s Lucianom Pavarottim. Aj keď to najprv vyzeralo na infarktovú situáciu.

Prečo?

Luciana k nám pozvala Maria Cecchini. Pred chvíľou sme ho obdivovali ako Rodolfa na skúške Verdiho *Luisy Miller* a odrazu bol medzi nami. Prišiel trochu zadýchaný, uterák okolo krku, korpulentnú postavu zložil do veľkého kresla. Rozprával nám o sebe, bol veľmi priateľský a bezprostredný. A po chvíli zahlásil: „No, už som toho dosť nahovoril. Kto mi niečo zaspieva?“ Všetky oči sa zapichli do podlahy, každý si kontroloval, či má dobre zaviazané šnúrky na topánkach. „Nikto?“ A vtedy korepetitor vyslovil moje meno: „Peter, ty zaspievaj.“ „Pán profesor, prečo ja? Veď aha, akí sú tu dobrí speváci — Dano Raffanti, Vaguif Kerimov, oni sú výborní, nech sa ukážu.“ Ale potom ma vyzval sám maestro Pavarotti, tak čo iné mi ostávalo, než spievať.

A čo ste mu zaspievali?

Ešte si aj sám vybral — áriu Artura *A te, o cara* z Belliniho

Puritánov. Ťažké ako smrť — pomalé, ťahavé, vo vypätej tessitúre, korunované vysokým des. Mal som to naučené len úplne čerstvo, to je iné, ako keď už je číslo ospievané a usadené. Ale dal som to. A Pavarotti sa postavil, objal ma a povedal: „Panstvo, nech sa páči, tu máte nového veľkého tenora.“ Na tú chvíľu nikdy v živote nezabudnem, bol som ako v nebi. Potom sa už osmelili zaspievať aj ďalší dvaja či traja, napokon z toho ostalo veľmi príjemné muzikantské posedenie.

Ale neskončilo sa to pri ňom, toto stretnutie malo pokračovanie.

Pavarotti si štyroch z nás pozval ako hostí na benefičný koncert v jeho rodnom meste, v Modene. Výťažok putoval ľuďom, ktorých nedávno postihlo obrovské zemetrasenie v severnom Taliansku. Osobne nás tam uvádzal, predstavil nás svojmu publiku — bolo to od neho krásne kolegiálne gesto.

Techniku spievania ste si zdokonaľovali u pani Carosi, no v Miláne ste mali ešte jedného pedagóga.

Áno, bol to tenorista Giuseppe Lugo, vtedy sedemdesiatnik, s ním som študoval nové roly, respektíve som v taliančine preštudoval tie, ktoré som už mal naučené v slovenčine — Rodolfa, Alfreda, Vojvodu. A to bola veru väčšia morda než prespevovanie vokaliz s pani Carosi. Maestro Lugo ma poriadne vytrápil so správnym frázovaním a výslovnosťou. Vtedy som bol v taliančine začiatočník, moja dikcia zďaleka nebola dokonalá — a on na nej tvrdo bazíroval. Tak som drel a drel. No oplatilo sa, vďaka tomuto drilu som mohol spievať talianske postavy na talianskych scénach bez toho, aby mi niekto vyčítal, že nie som Talian. Najmä z tohto ohľadu bol pre mňa rok v Miláne životne dôležitý. „Italianita“ sa stala nielen charakteristikou môjho hlasového timbru, ale najmä podstatou môjho vokálneho štýlu.

Chodili ste v Miláne často do opery?

Samozrejme, keď sa len dalo, sedel som v divadle. Videl som nádherné produkcie s úžasnými interpretmi. Asi najviac mi utkvela inscenácia Verdiho *Macbetha* v réžii Giorgia Strehlera. Celá scéna bola z medi — šikmá podlaha, steny, bolo to